

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 21197/2022
22.03.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Плана Ракоњац, адвокат из ..., против тужених „АИК БАНКА“, А.Д. Београд, чији је пуномоћник Небојша Санковић, адвокат из ... и ББ из ..., ради недопустивости извршења, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1590/2022 од 22.09.2022. године, у седници одржаној 22.03.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1590/2022 од 22.09.2022. године и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 6768/2020 од 31.01.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је према туженој АИК Банци Београд, утврђено да је недопустиво извршење у предмету Основног суда у Нишу ИИ 7117/2017 и у предмету јавног извршитеља др Жарка Димитријевића ИИ 1577/2017, ради намирења потраживања првотужене, као извршног повериоца, према извршном дужнику АА (раније ...) из ..., на непокретностима и то: породичној стамбеној згради спратности ПР1 укупне површине 56 квм, означеној као објекат изграђен без одобрења за градњу који се налази у улици ... број .., на к.п. бр. .. са уделом 1/1, са правом коришћења земљишта под зградом са уделом од 254/404 уписана у лн. бр. .. К.О. Ниш – Бубањ, помоћној згради, спратности ПР1 укупне површине 21 квм, означеној као објекат изграђен без одобрења за градњу, која се налази на к.п.бр. .. са обимом удела 1/1, са правом коришћења земљишта под зградом са обимом удела 75/404, све уписано у лист непокретности .. К.О. Ниш – Бубањ, осталим зградама спратности ПР1 укупне површине 14 квм, означене као објекат изграђен без одобрења за градњу која се налази у улици ... на к.п.бр. .. са обимом удела 1/1, са правом коришћења земљишта под зградом, обимом удела од 75/404, све уписано у лист непокретности .. К.О. Ниш – Бубањ, а на којима је стављена забележја закључка јавног извршитеља др Жарка Димитријевића из ... ИИ 1577/2017 од 28.08.2017. године и решење о извршењу Основног суда у Нишу ИИ 7117/2017 од 16.08.2017. године. Ставом другим изреке, одбачена је тужба тужиоца у делу тужбеног захтева којим је тражио да се утврди према туженима да су непокретности и то: породична стамбена зграда спратности ПР1 укупне површине 56квм означена као објекат изграђен без одобрења за градњу, који се налази у улици ... на к.п. бр. .. са уделом од 1/1, са правом коришћења земљишта под

зградом са уделом од 254/404, уписане у л.н.бр. .. К.О. Ниш – Бубањ, помоћна зграда спратности ПР1 укупне површине 21мкв означена као објекат изграђен без одобрења за градњу, а које се налази на к.п. бр. .. са обимом удела 1/1 са правом коришћења земљишта под зградом са обимом удела 75/404, све уписано у лист непокретности .. К.О.Ниш – Бубањ, остале зграде спратности ПР1 укупне површине 14 мкв, означене као објекат изграђен без одобрења за градњу, која се налази у улици ... на к.п. бр. .. са обимом удела 1/1 са правом коришћења земљишта под зградом, обимом удела од 75/404, све уписано у лист непокретности .. К.О. Ниш – Бубањ. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена АИК Банка да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка, поред износа досуђеног пресудом Основног суда у Нишу П 845/2019 од 12.03.2020. године, исплати и износ од 39.750,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде, па до исплате.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж 1590/2022 од 22.09.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Нишу П 6768/2020 од 31.01.2022. године у ставовима првом и трећем изреке у односу на тужену АИК Банку, А. Д. Београд и пресудио тако што је одбио тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се према том туженом утврди да је недопустиво извршење у предмету Основног суда у Нишу ИИ 7117/2017 и у предмету јавног извршитеља др Жарка Димитријевића из ... ИИ 1577/2017, ради намирења потраживања овог туженог, као извршног повериоца, према извршном дужнику ББ (раније ...) из ..., на непокретностима и то: породичној стамбеној згради спратности ПР1 укупне површине 56 квм, означеној као објекат изграђен без одобрења за градњу који се налази у улици ... број .., на к.п. бр. .. са уделом 1/1, са правом коришћења земљишта под зградом са уделом од 254/404 уписаној у лн. бр. .. К.О. Ниш – Бубањ, помоћној згради, спратности ПР1 укупне површине 21 квм, означеној као објекат изграђен без одобрења за градњу, која се налази на к.п.бр. ... са обимом удела 1/1, са правом коришћења земљишта под зградом са обимом удела 75/404, све уписано у лист непокретности .. К.О. Ниш – Бубањ, осталим зградама спратности ПР1 укупне површине 14 квм, означене као објекат изграђен без одобрења за градњу који се налази у улици ... на к.п.бр. .., са обимом удела 1/1, са правом коришћења земљишта под зградом, са обимом удела 75/404, све уписано у лист непокретности .. К.О. Ниш – Бубањ, а на којима је стављена забележја закључка јавног извршитеља др Жарка Димитријевића из ... ИИ 1577/2017 од 28.08.2017. године и решење о извршењу Основног суда у Нишу ИИ 7117/2017 од 16.08.2017. године, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да накнади трошкове парничног поступка туженој АИК Банци, А.Д. Београд, у укупном износу од 242.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке укинута је иста пресуда у ставу првом изреке у односу на тужену ББ из ... и у том делу је тужба одбачена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена „АИК Банка“ А.Д. Београд, је доставила одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Међутим, другостепени суд је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, неправилном применом одредбе члана 194. став 1. истог Закона, када је укинуо првостепену пресуду и одбацио тужбу тужиоца у односу на тужену ББ из ..., а тужилац основано на ту повреду поступка у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем о извршењу Основног суда у Нишу ИИ 7117/2017 од 16.08.2017. године, одређено је извршење на предлог извршног повериоца „АИК Банак“ А.Д. Београд, према извршном дужнику ББ, на основу извршне исправе – пресуде истог суда П 6074/12 од 17.03.2017. године. На основу решења о извршењу, Закључком јавног извршитеља др Жарка Димитријевића из ... ИИ 1577/2017 од 28.08.2017. године, одређено је извршење на непокретностима које су предмет ове парнице, па је уписана забележба извршења. Решењем Републичког геодетског завода – Службе за катастар непокретности Ниш број 952-02-13-304/2018 од 31.08.2018. године, одбијен је захтев АА из ..., за упис на непокретности кп. бр. .. уписане у лн. бр. .. К.О. Ниш – Бубањ, као неоснован, са образложењем да је увидом у Г лист лн. бр. .. К.О. Ниш – Бубањ на кп. бр. .. К.О. Ниш – Бубањ и на објектима број 1, број 2, и број 3 на кп. бр. .. К.О. Ниш – Бубањ, утврђено да је 27.09.2017. године уписана забележба Закључка јавног извршитеља др Жарка Димитријевића из ... ИИ 1577/2017 од 28.08.2017. године, којом је одређено спровођење извршења на непокретностима солидарног извршног дужника ББ (рођене ...) из ... и ВВ из ..., у корист повериоца АИК Банка, А.Д. Београд. Тужилац је у том извршном поступку изјавио приговор трећег лица тврдећи да је постао власник непокретности које су предмет поступка извршења на основу уговора о поклону који је, у својству поклонопримца, закључио са својом мајком, извршним дужником ББ, у својству поклонодавца, 25.06.2012. године, а тај уговор оверен је код Основног суда у Нишу под бројем Ов 3.бр. 1922/2012. Приговор је одбијен решењем јавног извршитеља, па је тужилац поднео ову тужбу ради утврђења недопустивости извршења. Након закључења уговора о поклону тужилац није уписао право својине у катастру непокретности, па је на предметним непокретностима власница и даље његова мајка на основу чега је и одређено извршење на њима. Вештачењем од стране судског вештака грађевинске струке је утврђено да предметна породична стамбена зграда број 1 се налази у веома лошем стању услед дугогодишњег инвестиционог неодржавања и да је њена тржишна вредност 1.792.000,00 динара, док објекат број 2 не постоји, а објекат број 3, гаража, је такође у лошем стању и процењена је на износ од 129.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужилац има пуноважан правни основ за стицање права својине на предметним непокретностима и да, без обзира што је ванкњижни власник, ужива правну заштиту која припада власнику у односу на трећа лица имајући у виду да је на страни тужене ББ, у тренутку закључења уговора о поклону постојала намера дарежљивости, јер се, након закључења уговора, одселила у При одлучивању, првостепени суд је имао у виду да је предметни уговор о поклону закључен 25.06.2012. године, а да је пресуда Основног суда у Нишу којом је тужена ББ, као солидарни дужник обавезана да АИК Банци исплати износ од 696.433,82 динара, донета 17.03.2017. године, а постала извршна и правноснажна 26.05.2017. године, те да у тренутку закључења уговора

поклонодавац није могла да зна каква ће бити одлука суда, односно какав ће бити коначан исход парнице.

Другостепени суд је, побијаном пресудом, преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев тужиоца одбио, налазећи да тужилац право власништва на предметним непокретностима није стекао на основу одредбе члана 33. Закона о основама својинскоправних односа, имајући у виду да је изостао упис у јавне књиге – катастар непокретности, а да је из неспорних чињеница првостепени суд извео погрешан закључак да је на страни тужене ББ мотив закључења уговора било даривање сину услед одласка у иностранство. По мишљењу другостепеног суда, такав закључак је неправилан јер у околностима када је тужена ББ у тренутку закључења тог уговора несумњиво знала да има неизмирено дуговање према „АИК Банци“ А.Д. Београд и да ова банка има намеру да исто наплати, што је манифестовала подношењем тужбе, намера даривања није могла имати свој основ у добротинству, односно жељи да се пружи материјална потпора сину, као најближем сроднику, већ у жељи да се избегне одговорност за дуговање. Такође, другостепени суд закључује да током поступка тужилац није, сходно правилу о терету доказивања из члана 231. Закона о парничном поступку, пружио доказе да тужена ББ, као извршни дужник, поседује другу имовину из које би се могло намирити потраживање из извршне исправе, као ни доказе да је дуг евентуално добровољно плаћен. Такође, по мишљењу другостепеног суда, неоснованост тужбеног захтева произлази и из чињенице да тужилац не живи у наведеној непокретности пошто се његово пребивалиште, означено у тужби, разликује од адресе предметне непокретности, као и да је, према налазу вештака грађевинске струке, иста у лошем стању.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право због чега је чињенично стање непотпуно утврђено, а тужилац основано на то у ревизији указује.

Приговор трећег лица прописан је одредбом члана 108. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/2016 ... 54/2019), тако што треће лице које тврди да на предмету извршења има неко право које спречава извршење може јавном извршитељу поднети приговор којим захтева да се извршење утврди недозвољеним на том предмету.

Одредбом члана 33. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да на основу правног посла право својине на непокретности стиче се уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом.

У конкретном случају, тужена „АИК Банка“ је Основном суду у Нишу поднела предлог за извршење на основу извршне исправе – правноснажне извршне пресуде Основног суда у Нишу П 6074/12 од 17.03.2017. године, против извршних дужника ББ (рођене ...) из ..., са боравиштем у ... и ВВ из ..., ради принудне наплате дуга од 696.433,82 динара, са законском затезном каматом од 22.03.2012. године и трошкова парничног поступка од 197.028,00 динара, док је уговор о поклону непокретности на основу кога тужилац тврди да је стекао право власништва на непокретностима које су предмет извршења, закључен 25.06.2012. године. Предлог за извршење на основу веродостојне исправе – менице, „АИК Банка“ је Основном суду у Нишу поднела 30.03.2012. године против извршних дужника ББ и ВВ, које су правноснажном и

извршном пресудом Основног суда у Нишу П 6074/12 од 17.03.2017. године обавезане да банци исплате на име дуга износ од 696.433,82 динара, са законском затезном каматом од 22.03.2012. године и да јој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 197.028,00 динара. Није утврђено када је туженој ББ достављен предлог за извршење на основу веродостојне исправе – менице од 30.03.2012. године, имајући у виду њено пресељење у ..., па с тим у вези није утврђено ни да ли је она знала, у време када је закључила уговор о поклону са тужиоцем (25.06.2012. године), за постојање тог предлога. Даље, није утврђено да ли су предметне непокретности након закључења уговора о поклону 25.06.2012. године предате у државину тужиоцу, односно да ли је тај уговор извршен.

На основу одредбе члана 108. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу, претпоставка за приговор је постојање неког права трећег лица која спречава извршење, а то није искључиво право својине. Закон о извршењу и обезбеђењу није ближе дефинисао која права спречавају извршење, па то могу да буду како стварна, тако и облигациона права (право потраживања). Поклонопримац коме је непокретност предата у државину, а још није извршио пренос својине у јавној књизи (што је овде случај), овлашћен је на излучну тужбу када је та непокретност предмет извршења против поклонодавца, што је овде случај. Притом, при оцени правног интереса тужиоца за подношење тужбе против тужене ББ, другостепени суд није имао у виду да уговор о поклону непокретности од 25.06.2012. године не садржи пристанак поклонодавца на укњижбу поклонопримца (*clausula intabulanti*), који је неопходан за стицање права својине поклоноприца на непокретностима које су предмет уговора о поклону, на основу одредбе члана 33. Закона о основама својинскоправних односа. У ситуацији када треће лице поседује ваљан правни основ за пренос својине и такозвану својинску државину непокретности, пре стицања права заложног повериоца у извршном поступку, не може се сматрати да је до преноса права својине на треће лице дошло након уписа заложног права извршног повериоца. При том је небитна чињеница то да ли извршни дужник (ББ) поседује другу имовину из које би могло да се намири потраживање из извршне исправе јер ово није паулијанска тужба поднета на основу одредбе члана 280. Закона о облигационим односима, већ тужба ради недопустивости извршења. Другостепени суд није имао у виду горе наведено, па није утврдио чињенице које су од значаја за правилну примену одредбе члана 108. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу, у вези одредбе члана 33. Закона о основама својинскоправних односа.

Из изложених разлога, побијана пресуда је укинута, а укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од његовог исхода, у смислу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку, потребно је да другостепени суд, поступајући по примедбама из овог решења, чињенично стање у потпуности и правилно утврди, како би имао могућност да, правилном применом материјалног права, о тужбеном захтеву тужиоца донесе нову одлуку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као изреци донео применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић